

Bródy Sándor meghalt.

— 1863 — 1924. —

Az író, ki már pár esztendő óta némán, hallgatagon élt, messze idegen városok köveit taposva, valaha Budapest egyik legérdekesebb alakja volt. Ritka, színes, forró, lüktető életet élt, egyéniségével éppen úgy megragadva és lebilincselve az érdeklődést, mint írásaival. Volt egy idő, mikor az írói egyéniséghez hozzátartozott a furcsa, minden nyárspolgárt elképesztő élet és viselkedés. Murger bohémjei felette kedvesek, népszerűek és utánzóttak ez időben mindenfelé. Am az író, ki most örökre elköltözött tőlünk, sokkal súlyosabb és erősebb egyéniség vala, semhogy bohém szokás, vagy divat kerithette volna hatalmába. A ki csak egyszer látta érdekes alakját, markáns, csodálatosan megrajzolt festői studiumra való fejét, hallgatta színes, gyújtó és rapszódikus beszédét, az mindjárt tudta, hogy egy tulhabzó, forró, a szétrobbanásig szertelen temperamentummal van dolga. És ilyen volt nemcsak mint ember, de mint író is. A legszélesebb skálájú írói temperamentumok egyike. A gondolat, az elmélkedés ritkán inspirálta, az érzés is csak néha, a vérmérséklete azonban fölropította szédítő magasságokba, nagy tavlattu és merész messzeségekbe.

S nem elméjével, s nem szívével, hanem ezzel a páratlan temperamentummal figyelte meg, fogta fel és adta vissza írásaiban a világ dolgait s az élet jelenségeit. És most jön írói életének furcsa tragikumja. Ezzel a művészi karakterrel naturalista író akart lenni. Holott nem volt a világon művész, kit hajlama, diszpozíciója, vérmérséklete, sőt még külső megjelenése is jobban a romantika felé terelt volna, mint Bródy Sándort. Ennek az erőnek később nem is bírt ellenállni. — Reális rajzokat festett a nyomor-ról — gondolom ez volt az első könyve. Az

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Dánielné Lengyel Laura*

Cím: *Bródy Sándor meghalt*

Forrás: *Budapesti Hírlap*

Bp

(Hely)

1924. 8. 13.

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Old)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Bródy Sándor

Idő

"1924"

Személy

idegkörtánát fejtegette *Doktor Faust* című regényében. A falunak a várossal való viszonyát, a fővárosi munkás elhelyezkedését, életét próbálta rajzolni novellás kötetében. De igazi érdekes és megkapó dolgai azok, hol átadta magát írói vérmérsékletének és hagyta, hogy az ragadja magával egyszer a romantika, máskor a fantaszükim, sőt néhol a szimbolizmus felé. *Don Kihote kisasszony*, *Hőfőherke*, *Az ezüst kecske*, ezek azok a munkái, melyekben a naturalizmus jelszavával és fegyverzetében harcoló író olyan merész dolgokat csinál, minőt az öreg Dumas vagy Hugó Viktor csak akkor mert volna megcselekedni, ha előbb a szimbolista Materlinkkel frigre léphet. És mégis, ezekben a munkákban látjuk legjobban Bródy rói és emberi portréját és itt érdekel bennünket igazán. Szociális tendenciájú drámái, mint a *Tanítónő*, még inkább a *Dada*, nagy sikert arattak. Pedig Bródy Sándor mindenre inkább volt alkalmas, mint szociális eszmék fejtegetésére. Hogy szindarabjai mégis diadalmaskodtak, nemcsak itt nálunk, hanem külföldön is, főként Berlinben, annak megint csak Bródy színes, szuggesztíven erős írói egyénisége volt az oka. Ha nem is volt igazi drámaíró, de a forrponitig, izzásig fel tudta hevíteni egyes jeleneteit, figurái mindig érdekesek és mindig viselnek valamit magukon az író szubjektív erejéből, hevéből. Stílusának forró, lázas szaggatottsága, ritmikus, költői erejű hullámzása, mondatainak szárnyaló dinamikus repülése, furcsa, szokatlan, bizarr, ám mindig érdekes és mindig megkapó szókötése drámáiban éppen oly erősen hatottak, mint regényeiben, vagy novelláiban.

A forradalom után elhallgatott, a komün bukása után — bár, úgy tudjuk, erre semmi komoly oka sem volt — idegen országba, Itáliába költözött. Ereje megtört, zugó habzó, mindig izzásban levő tempe-

ramentuma leszerelődött. Az író elhallgatott. A végleges válás előtt immár évek óta nem hallottuk a hangját.

Pedig úgy érezzük, sok érdekes, sőt értékes mondanivalóval maradt még adósunk. Visszagondolunk életére, az időre, mikor mint a magyar irodalmi élet egyik vezéralakja és harcosa vitte a szót, lobogtatta a zászlót és forgatta a kardot és visszagondolunk a csöndes, komor némaságra, mikor idegen országban bujdosott szomorúan, magánosan, úgy mondják, orvosi tanulmányokkal foglalkozva. Nagyon sokat szenvedhetett ott a messze idegenben, ő, ki minden idegszálával Budapesthez volt növe. Mint Ovidius nézett a Város felé, úgy sóvárogthatott ő Budapest után. Itt voltak barátai és ellenségei, bámulói és irigyei. Itt voltak az erős férfiak, kikkel harcolt, verekedett, a szép asszonyok, a kiket szeretett, kikkel ölekezett. Valaha a magyar irodalmi élet egyik uralkodójának tartották, kinek szavára mindenki odafi-

gyelt, később néma bujdosó, kinek hallgatása már senkinek sem tűnt fel. Örök pihenésre ide tért hozzánk és itt fog emléke megmaradni, a hol élt, a hol szerették, a hol haragudtak rá, a hol bálványozták s a hol hibáit erősen szemére vetették. Itt fog pihenni, a hová visszavágyótt, a magyar földre s ha annyiszor hangoztatott kívánsága teljesül, szülővárosának, az egri temetőnek nagy, ősi fái alatt.

Dánielné Lengyel Laura.

Székesfővárosi házinomda 1923